

K novele zákona o ochraně přírody a krajiny

Barbora Landová a Svatava Havelková

Dokončení z minulého čísla

D. Nový postup při povolování výjimek ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných území

Stav, kdy o výjimkách ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných území rozhodovala podle § 43 zákona v každém jednotlivém případě svým usnesením vláda, byl neúnosný. Nově bude povolení výjimky ze základních ochranných podmínek možné ve dvou režimech. V případech, kdy bude jiný veřejný zájem výrazně převažovat nad zájmem ochrany přírody, bude výjimku povolovat Ministerstvo životního prostředí na základě závazného usnesení vlády. Podmínku výrazné převahy veřejného zájmu budou zřejmě schopny splnit pouze záměry schvalované na úrovni vlády ČR. V případech, kdy výjimka bude povolována z důvodu jiného veřejného zájmu nebo v zájmu ochrany přírody a nepůjde o výraznou převahu veřejného zájmu, nebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území, budou k povolení výjimky oprávněny příslušné kraje nebo správy národních parků a chráněných krajinných oblastí.

Základní ochrana evropsky významných lokalit

Dosavadní ochrana evropsky významných lokalit byla založena na tom, že evropsky významné lokality se do šesti let od schválení tzv. evropských seznamů musí stát součástí sítě zvláště chráněných území, pokud nebyla uzavřena dohoda o smluvní ochraně. Základní ochrana evropsky významných lokalit *de facto* znamená, že není nutné vyhlášovat vybrané lokality jako zvláště chráněná území, protože jejich dostatečná ochrana je zajištěna novelizovaným ustanovením § 45c odst. 2 zákona, které nově zakotvuje, že evropsky významné lokality jsou „chráněny před poškozováním a ničením a využívají se pouze tak, aby nedošlo k závažnému nebo nevratnému poškození nebo ke zničení předmětu ochrany“. K zásahům, které by mohly vést k takovým nežádoucím důsledkům, si musí ten, kdo tyto zásahy zamýšlí, předem opatřit souhlas orgánů ochrany přírody.

Nadále tedy budou existovat následující režimy ochrany evropsky významných lokalit:

- základní stupeň ochrany podle § 45c odst. 2 zákona bude aplikována tam, kde nařízení vlády, kterým byl vyhlášen národní seznam, u příslušné lokality neuvádí žádnou kategorii zvláště chráněného území,
- smluvní ochrana podle § 39 zákona, která se uplatní tam, kde nařízení vlády, kterým byl vyhlášen národní seznam, u příslušné lokality uvádí konkrétní kategorii maloplošného zvláště chráněného území,
- ochrana prostřednictvím vyhlášení zvláště chráněného území se uplatní tam, kde nařízení vlády, kterým byl vyhlášen národní seznam, uvádí u příslušné lokality konkrétní kategorii zvláště chráněného území a nepodařilo se uzavřít smlouvu o ochraně podle § 39 zákona.

V této souvislosti také byla upravena definice pojmu Natura 2000 v České republice.

Kompetence

Ambicí původního návrhu novely bylo zjednodušení a zpřehlednění systému kompetencí v ochraně přírody a krajiny. Bohužel, tento záměr se podařilo naplnit jen zčásti, neboť zejména návrh na zřízení Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky jako správního úřadu Senát odmítl. Novela nakonec zachovává všechny stávající orgány ochrany přírody, celá řada kompetencí je však pregnančnější či výslovně formulována a současně dochází k přerozdělení některých působností mezi jednotlivými orgány ochrany přírody. (Některých těchto otázek se již dotkl text tohoto článku výše.)

Cílem úpravy byla koncentrace rozhodování tak, aby v jednom správním obvodu byl věcně příslušný jen jeden orgán ochrany přírody.

Přehled nejdůležitějších změn v působnosti jednotlivých orgánů ochrany přírody ke dni 2. 1. 2010:

- Z působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností jsou vyňata všechna zvláště chráněná území a jejich ochrana

pásmo s výjimkou působnosti obecních úřadů k povolování kácení dřevin a ukládání náhradní výsadby na území chráněných krajinných oblastí. Druhou výjimkou z tohoto principu je, že obecní úřady obcí s rozšířenou působností vymezují a hodnotí (mimo území národních parků a chráněných krajinných oblastí) místní územní systémy ekologické stability.

- Na území přírodních rezervací a přírodních památek a jejich ochranných pásem mimo velkoplošná zvláště chráněná území vykonávají státní správu v ochraně přírody krajské úřady, a to v rozsahu působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.
- Na území národních přírodních rezervací a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem i mimo velkoplošná zvláště chráněná území vykonávají státní správu správy národních parků a správy chráněných krajinných oblastí. Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou, ve kterých národních přírodních rezervacích a národních přírodních památkách jsou jednotlivé správy příslušné k výkonu těchto působností.
- Pověřené obecní úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností nevydávají závazná stanoviska k zásahu do registrovaného významného krajinného prvku (VKP) a do VKP „ze zákona“, pokud jde o území evropsky významné lokality. Tato působnost náleží krajským úřadům, které současně vydávají závazná stanoviska k zásahům do evropsky významných lokalit podle § 45c odst. 2.
- Orgánem ochrany přírody, jemuž se oznamuje kácení dřevin podle ust. § 8 odst. 2 a 4 je (místo obecního úřadu) obecní úřad obce s rozšířenou působností. Ten je také příslušný oznámené kácení podle ust. § 8 odst. 2 pozastavit, omezit či zakázat.
- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností nově vydávají osvědčení o evidenci (§ 54 odst. 4 až 11) ptáků, kteří nejsou zvláště chráněnými druhy. Pro zvláště chráněné druhy vydávají osvědčení krajské úřady.
- Orgánem ochrany přírody příslušným k povolení výjimky ze zákazů zvláště chráněných

druhů rostlin a živočichů ve všech stupních jejich ohrožení je mimo velkoplošná zvláště chráněná území krajský úřad, na území národních parků a CHKO příslušná správa. Stejná dělba působností se vztahuje i na vydávání opatření obecné povahy, pokud jde o ochranu druhů podle § 5 odst. 1.

- Souhlas k činnostem v ptačích oblastech vydávají krajské úřady a správy podle obecně platného územního principu (tj. krajský úřad je příslušný pouze tam, kde je území ptačí oblasti bez překryvu s národní kategorií ZCHÚ nebo ochranným pásmem takového území).
- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

v celém územním obvodu rozšířené působnosti uplatňují stanoviska k územním a regulačním plánům, a to i ve věcech, které jinak náleží do působnosti obecních úřadů a pověřených obecních úřadů. K územním plánům obcí s rozšířenou působností uplatňuje stanoviska z hlediska dalších zájmů chráněných zákonem též krajský úřad. Stanoviska k zásadám územního rozvoje uplatňuje krajský úřad.

- Jestliže jiný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, povoluje výjimky ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných území podle § 43 zákona Minis-

terstvo životního prostředí. V ostatních případech výjimky povolují krajské úřady (pro přírodní rezervace a přírodní památky) nebo správy NP a CHKO (a to pro NP a CHKO, pro maloplošná ZCHÚ na území národních parků a CHKO a pro všechna NPR, NPP i mimo území NP a CHKO).

- Krajské úřady a správy NP a CHKO nově provádějí hodnocení vlivů lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov na EVL a ptačí oblasti, a to v rámci stanoviska podle § 4 odst. 3.

Autorky pracují na Ministerstvu životního prostředí jako právničky

SUMMARY

Landová B. & Havelková S.: Amendment to the Act on the Protection of Nature and the Landscape

The amendment to Act No. 114/1992 Gazette on the Protection of Nature and the Landscape, as amended later, had been prepared from 2004, due to the European Commission's warning on incorrect or insufficient implementing some provisions of Directive No. 79/409/EEC on the conservation of wild birds, commonly referred to as the Birds Directive, and Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, commonly known as the Habitats Directive. The amendment removes legal impediments in transposition in species protection because it deletes the reasons for making derogations from species protection and for enacting statutory exceptions from the prohibitions (basic protective measures) for Specially Protected Species, going behind the reasons for making derogations given by the directives. In addition, the amendment introduces assessment of Forest Management Plans impacts on Bird Areas (in the Act the term for Special Protection Areas, SPAs under the

Birds Directive) and Sites of European Importance (in the above act the term for Sites of Community Importance, SCIs under the Habitats Directive). It also distinguishes the legal regime for wild animals and animals reared in captivity. The new approach is important in birds and in the specially protected animals keeping and trading of which is prohibited by the Act. For an animal reared in captivity, whose keeper has obtained the certificate from the State Nature Conservancy authority that it was reared in captivity, the prohibitions are not applied. Another new prohibition deals with the PLA basic protection. Sites protected under the basic regime are protected against destruction and degradation and they can be used only in a way which avoids serious or irreversible degradation or destruction of the habitats of European importance or habitats of the species of European importance which need territorial protection as well as disturbing their integrity. Who intends to take measures which could result in the undesirable affect has to obtain an approval from the State Nature Conservancy authority. The Act newly makes provisions for cutting trees and unifies the conditions for permitting the cutting for natural persons and legal entities. Declaring Specially Protected areas was also amended. Division of competences among the State Nature Conservancy authorities has also been changed.

Objednávka předplatného na rok 2010

Objednávám předplatné časopisu Ochrana přírody od čísla _____ roční (6 čísel) za 234 Kč

Titul _____ Jméno _____ Příjmení _____

Organizace _____

Ulice _____

PSČ _____ Město _____

Tel. _____ E-mail _____

SEND Předplatné s. r. o.
142 21 Praha 4
Tel.: 225 985 225
Fax: 225 341 425
SMS: 605 202 115
E-mail: send@send.cz

Platbu provedu

- ☐ složenkou A (na základě údajů ze složenky A, kterou od nás obdržíte, lze platit převodem)
- ☐ fakturou, v tom případě uveďte IČO _____ DIČ _____ .
- ☐ prostřednictvím SIPO, v tom případě uveďte spojovací číslo _____ .